

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ВОДНОГО ТРАНСПОРТУ
ІМЕНІ ГЕТЬМАНА ПЕТРА КОНАШЕВИЧА-САГАЙДАЧНОГО**

**ФАКУЛЬТЕТ СУДНОВОДІННЯ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

в.о. завідувача кафедри

к.п.н., доцент Інна СКЛЯРЕНКО

протокол №2 від «25» лютого 2025 р.,

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СОЦІОЛОГІЯ»**

Викладачка	ПОГРІБНА Дар'я Владиславівна
Контактний телефон	+380935854115
E-mail	dariavladyslavivna@gmail.com
Офіційна назва освітньої програми	«Фінанси, банківська справа та страхування»
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Ступінь вищої освіти	бакалавр
Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність	072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
Спеціалізація	-
Обсяг дисципліни в кредитах ECTS	4
Статус дисципліни	Вибіркова
Мета вивчення дисципліни	ознайомлення з основними етапами становлення і розвитку соціології як науки, процесами суспільного життя, законами функціонування і розвитку суспільства та його складових компонентів.
Інтегральна компетентність, загальні компетентності, спеціальні (фахові) компетентності	ІК1 – Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності; ЗК05. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;

	ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні; ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; ЗК13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.
--	---

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ

Тема 1. Соціологія як наука про суспільство.

Соціологія як наука. Об'єкт, предмет та категорії соціології. Структура соціологічного знання. Функції соціології. Соціологія в системі наук.

Тема 2. Історія становлення і розвитку соціології.

Історія соціології. Умови та передумови виникнення соціології. Основні напрямки розвитку соціології. Типи науковості соціології. Соціологія другої половини ХХ ст. Соціологічна думка України.

Тема 3. Суспільство як соціальна система.

Поняття й ознаки суспільства як системи. Основні підходи до визначення суспільства. Соціальні взаємодії та зв'язки. Соціальна структура суспільства. Соціальний інститут. Соціальна стратифікація і соціальна мобільність

Тема 4. Соціологія особистості.

Поняття особистості в соціології. Особистість в системі соціальних зв'язків. Соціологічні теорії особистості. Проблема соціалізації особистості. Девіантна поведінка і соціальний контроль

Тема 5. Об'єкт і предмет економічної соціології.

Функції соціології економіки. Ієрархія категорій економічної соціології. Основні закони економічної соціології. Методи досліджень соціологічно-економічних явищ. Основні напрями розвитку соціології економіки.

Тема 6. Соціологія конфлікту.

Об'єкт і предмет соціології конфлікту. Теорії конфлікту. Функції соціального конфлікту. Критерії класифікації конфлікту.

Тема 7. Соціологія праці та управління.

Соціологія праці та управління як галузь соціології: об'єкт і предмет. Класифікація соціально-трудових відносин. Функції соціології праці і управління. Потреби соціології праці та управління. Соціологічна сутність праці. Соціально-трудові відносини. Мотивація трудової поведінки: основні підходи і теорії.

Тема 8. Соціологія релігії.

Соціологія як феномен: об'єкт і предмет. Виникнення і розвиток соціології релігії. Релігія як соціальний феномен. Класифікація релігій

Тема 9. Соціологія сім'ї і молоді

Шлюб та сім'я як об'єкт соціологічного дослідження. Функції сім'ї. Типологія шлюбу та сім'ї. Основні тенденції розвитку сучасної родини. Сутність, предмет, об'єкт та функції соціології молоді. Соціальне становище молоді в Україні, її установки і ціннісні орієнтації.

Тема 10. Соціологія політики.

Соціологія політики як наука. Рівні політичної соціології. Функції політичної соціології. Політика як соціальне явище

Тема 11. Соціологія культури: головні тенденції

Соціологічна сутність культури: основні підходи до визначення. Соціальні функції культури. Форми та види культури. Основні риси нової соціокультурної реальності

Тема 12. Методика організації соціологічних досліджень

Організація соціологічного дослідження, його етапи і види. Методика і техніка соціологічних досліджень. Соціологічне дослідження та його зміст. Методи збору соціологічної інформації. Вимір у соціологічному дослідженні

Тематика практичних занять:

Практична робота №1. Вступ до соціології
 Практична робота №2. Становлення та основні етапи історичного розвитку соціології
 Практична робота №3. Поняття суспільства. Суспільство як система та його структура
 Практична робота №4. Особистість як суб'єкт і об'єкт соціальних взаємодій
 Практична робота №5. Соціологія економіки
 Практична робота №6. Конфлікт як суспільне явище
 Практична робота №7. Соціологія праці
 Практична робота №8. Соціологія релігії
 Практична робота №9 Соціологія сім'ї та молоді
 Практична робота №10 Соціологія політики
 Практична робота №11 Соціологія культури
 Практична робота №12 Методика організації проведення соціологічних досліджень

Тематика самостійних робіт:

1. Охарактеризувати функції соціології
2. Викласти соціологічну концепцію О.Конта
3. Обґрунтування статусно-рольової концепції в соціології
4. Обґрунтувати різницю між індивідом, індивідуальністю та особистістю
5. Викласти основні закони економічної соціології
6. Проаналізувати критерію поділу конфліктів
7. Викласти теорію «ієрархії потреб» А.Маслоу
8. Викласти функції релігії
9. Визначити основні характеристики молоді як соціальної групи
10. Охарактеризувати рівні політичної соціології
11. Визначити основні критерії поділу культури
12. Охарактеризувати метод соціологічного опитування

Програмні результати навчання

ПР18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні;
 ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави;
 ПР22. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, розуміти цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Форми поточного та підсумкового контролю

При проведенні поточного контролю використовуються наступні форми: перевірка конспекту лекцій, опитування, оцінювання виступів студентів та їхньої участі у дискусії
 Формою підсумкового контролю є залік, що проводиться в усній формі

ОЦІНЮВАННЯ

Форми поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль – 100 балів
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру.	

Відвідування лекцій:

За відвідування кожної лекції нараховується 2 бали (до 20 балів).

Практичні заняття:

Оцінюються за активністю здобувачів освіти на заняттях, їх відповідями, доповідями та ступенем залученості у дискусії. Максимальна сума становить 5 балів за кожне заняття (до 60 балів).

Самостійна робота

Передбачає написання есе на визначену тематику, погоджену із викладачем. Обсяг – 1 сторінка шрифт 14 інтервал 1,5.

Залік/іспит

Відбувається в усній формі згідно контрольних питань. Максимальна сума за залік 20 балів.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS			
Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90—100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» — теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
82—89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» — теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального, робота з двома - трьома незначними помилками.
75—81		C	«Добре» — теоретичний зміст курсу освоєний цілком, практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками, або з однією - двома значними помилками.
64—74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» — теоретичний зміст курсу освоєний не повністю, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань

			виконано, деякі з виконаних завдань, містять помилки, робота з трьома значними помилками.
60—63		Е	«Достатньо» — теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального, робота, що задовольняє мінімум критеріїв оцінки.
35—59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» — теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота що потребує доробки
0—34		F	«Безумовно незадовільно» — теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Гоблик В.В. Прикладна соціологія: логістика і методи дослідження [Текст] : навч. посіб. / В. В. Гоблик, Т. Д. Щербан ; Мукачів. держ. ун-т. - Мукачеве : РВВ МДУ, 2021. - 107 с.
2. Загальна соціологія [Текст] : хрестоматія / [упоряд., пер.: А. В. Фурман, В. С. Біскуп, О. С. Морщакова] ; Терноп. нац. екон. ун-т. - Київ : Ліра-К, 2020. - 353 с.
3. Климаська Л.Д. Соціологія соціальних проблем [Текст] : навч. посіб. / Л. Д. Климаська, В. Є. Савка ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2021. - 207 с.
4. Лобанова А.С. Соціологія. Вступ до спеціальності [Текст] : навч.-метод. посіб. для студентів закл. вищ. освіти / А. С. Лобанова, Л. В. Калашнікова ; Криворіз. держ. пед. ун-т. - Київ : Каравела, 2022. - 305 с
5. Лукашевич М.П. Соціологія економіки [Текст] : підручник / М. П. Лукашевич, О. М. Лукашевич, Ф. Ф. Шандор ; Ужгород. нац. ун-т. - 2-ге вид., допов. і перероб. - Ужгород : РІК-У, 2021. - 294 с
6. Погрібна Д.В. Соціологія: методичні рекомендації до практичних занять для студентів усіх форм навчання спеціальностей 051 «Економіка» та 075 «Маркетинг» освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр». К.: ДУІТ, 2021. 72 с.
7. Соціологія [Текст] : навч. посіб. / [О. В. Бобіна та ін.] ; за ред. І. В. Шаповалової ; Нац. ун-т кораблебудування ім. адмірала Макарова. - Миколаїв : НУК, 2020. – 281 с.
8. Шатохін А.М. Соціологія [Текст] : підруч. для студентів аграр. закл. вищ. освіти / Шатохін А. М. ; Уман. нац. ун-т садівництва. - Умань : Сочінський М. М. [вид.], 2020. - 315 с.
9. Соціологія: теорії середнього рівня [Текст] : навч. посіб. / [Ю. Ф. Пачковський та ін.] ; за ред. д-ра соціол. наук, проф. Ю. Ф. Пачковського ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. - Київ : Каравела, 2020. - 355 с
10. Штомпка П. Соціологія. Аналіз суспільства [Текст] : [підручник : монографія] / [П. Штомпка ; пер. з пол. Г. Теодорович]. - Нове розшир. вид. - Львів : Колір ПРО, 2020. - 799 с.

Додаткова:

1. "Від Вебера до Валерстайна: історична соціологія держав та світ-систем", міжнародна науково-практична конференція (10 ; 2022 ; Київ). Матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції "Від Вебера до Валерстайна: історична соціологія держав та світ-систем". 9-10 червня 2022 року м. Київ [Текст] / [уклад.: П. В. Федорченко-Кутуєв та ін.] ; Нац. техн. ун-т України "Київ. політехн. ін-т ім. Ігоря Сікорського", Ф-т соціології і права, Каф. соціології [та ін.]. - Суми : Університетська книга, 2022. - 247 с
2. Іванець Т.М. Соціологія міжнародних відносин [Текст] : навч. посіб. / Т. М. Іванець ; Маріупол. держ. ун-т, Іст. ф-т, Каф. філософії та соціології. - Київ : Ліра-К, 2021. - 231 с.
3. Ковтун О.С. Соціологія здоров'я: проблеми теорії та практики [Текст] : навч.-метод. посіб. / Ковтун О. С., Баранова С. С. ; ВНЗ "Відкрит. міжнар. ун-т розвитку людини "Україна", Хмельниц. ін-т соц. технологій. - Київ : Ун-т "Україна", 2020. - 165 с.
4. Талдикін О.В. Соціологія права. Структурно-логічні схеми і таблиці [Текст] : навч. посіб. / О. В. Талдикін ; Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ. - Дніпро : Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, 2022. - 143 с
5. Ташченко А.Ю. Соціологія повсякдення та стилів життя [Текст] : навч.-метод. комплекс для студентів спец. 054 "Соціологія" освіт. ступеня бакалавр освіт. програми "Соціологія" / [Анна Ташченко] ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ф-т соціології. - Київ : Ліра-К, 2022.
6. Торяник В.М. Філософія та соціологія права (в схемах та визначеннях) [Текст] : підручник / В. М. Торяник, П. В. Макушев ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. В. О. Негодченка ; Дніпров. гуманіт. ун-т. - Херсон : Гельветика, 2020. - 241 с.

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Щодо академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів ДУІТ:

Кодекс академічної доброчесності Державного університету інфраструктури та технологій <https://duit.edu.ua/public-information/legal-framework/>

Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у Державному університеті та технологій Положення про Комісію з академічної доброчесності у ДУІТ та Комісію з етики та управління конфліктами у сфері академічної доброчесності у ДУІТ: <https://duit.edu.ua/public-information/legal-framework/>

Порушення **Кодексу академічної доброчесності ДУІТ** є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним.

Списування під час контрольних заходів заборонені.

Усі письмові роботи, виконані в електронному вигляді (реферати), перевіряються на наявність плагіату згідно з [Положенням про порядок перевірки навчальних, кваліфікаційних, науково-методичних наукових та інших робіт на наявність ознак академічного плагіату у ДУІТ](#) . У випадках виявлення порушення – реагування відповідно до **Кодексу академічної доброчесності ДУІТ**.

Щодо відвідування

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний графік тощо) навчання може відбуватися в он-лайн (або змішаній) формі за погодженням із деканом факультету.

Неформальна освіта

Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти ДУІТ».

<https://duit.edu.ua/public-information/legal-framework/>